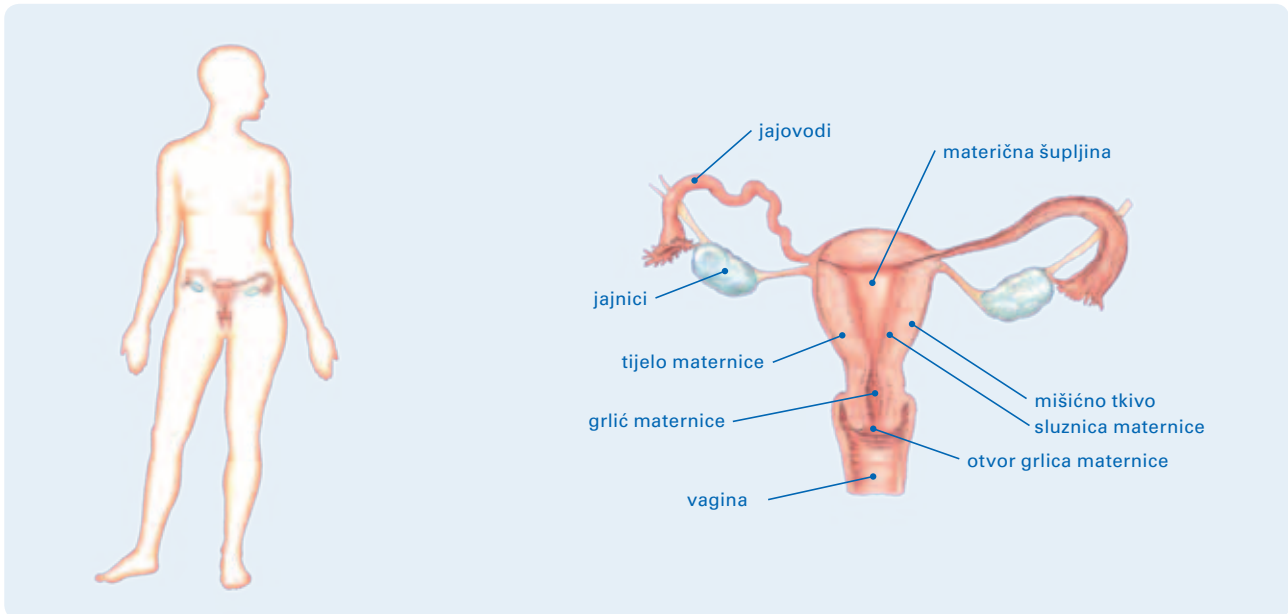

Rak maternice

Endometrijski karcinom, korpusni karcinom

Maternica

Maternica (uterus) je organ, oblika kruške, koji se nalazi u karlici žene, i u njemu se razvija začeto dijete. Maternica se sastoji od dva dijela: mišićnog tijela maternice (corpus uteri), čija je unutrašnjost obložena specijalnom sluznicom, i grlića maternice (cervix uteri) sa otvorom koji vodi do vagine.

Tumori mogu nastati na različitim dijelovima maternice:

- > Rak *tijela* maternice se odnosi na sluznicu, koja oblaže unutrašnjost tijela maternice (Endometrijum).
- > Rak *grlića* maternice nastaje u ćelijama samog grlića maternice

Iako obje vrste raka pogađaju isti organ, znatno se razlikuju jedan od drugog, zato što se odnose na različite vrste tkiva. U ovom tekstu govori se samo o raku *tijela* maternice.

Učestalost

U Švicarskoj oboli od raka tijela maternice godišnje oko 900 žena, što otprilike iznosi 6% od svih kancerogenih oboljela kod žena. Kod mlađih žena se ovo oboljenje javlja rjeđe. Rizik obolijevanja od raka tijela maternice se povećava sa navršenom 50.-om godinom

života: 50 % pacijentica pogodjenih ovom bolešću su starosne dobi između 50 i 70 godina, a 45 % njih je starije od 70 godina.

Simptomi

Rak tijela maternice, u ranoj fazi oboljenja, ne prouzrokuje gotovo nikakve poteškoće. Prvi znakovi mogu biti neredovna krvarenja ili iscjedak iz vagine vrlo neugodnog mirisa. Svako krvarenje poslije prestanka mjesečnih perioda u godinama klimaksa trebalo bi biti kontrolisano od strane liječnice (ginekologinje). Kod žena, koje nisu ušle u klimakterij, krvarenja između mjesečnih perioda ili neuobičajeno obilna mjesečna krvarenja mogu upućivati na neko od oboljenja raka maternice.

Dijagnoze i pregledi

Kako bi se otklonila sumnja na oboljenje raka tijela maternice, liječnica će napraviti ginekološki pregled, pri kojem opipava maternicu. Putem ultrazvuka moguće je dobiti sliku maternice i ostalih organa, koji se nalaze u karlici žene. Pri ovom pregledu se sonda ultrazvučnog aparata stavlja, tj. uvodi u vaginu žene (transvaginalni ultrazvuk).

Na kraju se radi unutrašnje snimanje maternice (histeroskopija). Pri ovom pregledu se posmatra unutraš-

njost maternice, pri čemu je neophodno da se jedna posebna sonda provuče od vagine do materične šupljine. Pri ovom pregledu, liječnica uzima uzorke tkiva sluznice maternice, koji se dalje ispituju u laboratoriji.

Kako bi se ustanovilo koliko se tumor već proširio u tijelu, potrebno je izvršiti još nekoliko pregleda, kao npr. kompjutersku tomografiju, ili magnetsku rezonanciju, unutrašnje snimanje mjehura ili debelog crijeva.

Stadiji bolesti

Rak maternice je podijeljen u različite stadije bolesti. Pri tom je primijenjena internacionalna FIGO-klasifikacija: FIGO je skraćenica za internacionalni savez za ginekologiju i porodjaj. Ova organizacija je razradila sistem koji omogućuje klasifikaciju tumora na spolnim organima žene.

Rak maternice je, po FIGO-klasifikaciji, podijeljen na:

- I Tumor se javlja samo u tkivu tijela maternice.
- II Tumor se proširio i na grlić maternice.
- III Tumor se proširio i na tkivo van maternice, ali se još uvijek nalazi u području karlice.
- IV Tumor je zahvatio mokraćni mjehur i završetak crijeva, ili je obrazovao metastaze u području drugih organa, npr. jetre.

Terapija

Koja će terapija biti primijenjena ovisi prije svega o tome, u kojem stadiju se tumor nalazi, tj. koliko se već proširio u tijelu. Skoro u svakom slučaju se rak maternice operiše. Pri ovom hiruškom zahvatu, potpuno se odstranjuju maternica, jajovodi i jajnici.

Ovisno o tome koliko se tumor proširio, poslije operacije slijedi terapija zračenjem. Pri tome se mogu koristiti dvije mogućnosti:

- > Zračenje spolja (perkutana radioterapija): donji dio stomaka se zrači spolja, kako bi se uništile ćelije raka, koje nisu odstranjene hiruškim zahvatom.
- > Zračenje iznutra (brahiterapija): zračni valovi se placiraju direktno u zadnjem dijelu vagine. Na taj način se uništavaju ćelije raka, koje se eventualno nalaze u tom dijelu ili okolnom tkivu.

Samo u slučaju ako nije moguće izvesti operaciju, recimo zbog lošeg zdravstvenog stanja oboljele, radi se zračenje ćelija raka u tijelu maternice bez prethodnog hiruškog zahvata.

U kasnom stadiju, u slučaju da je tumor obrazovao metastaze, dolaze u pitanje i drugi načini tretmana bolesti: kemoterapija ili uzimanje lijekova, koji imaju za cilj da smanje djelovanje ženskih spolnih hormona.

Posljedice liječenja

Kako se pri operaciji odstranjuju unutrašnji spolni organi, žene pogodjene ovom bolešću ne mogu poslije hiruškog zahvata više zatrudniti. Žene koje nisu u menopauzi, ulaze nakon operacije u klimakterijum, jer im

nedostaju ženski spolni hormoni, koji se normalno produciraju u jajnicima. Kao posljedica terapije mogu nastati tipične poteškoće, karakteristične za početak menopauze, kao npr. znojenje, suha sluzokoža, depresivna duševna tanja ili nesanicna.

Kontrole

Nakon završetka terapije, pacijentice bi trebale redovno posjećivati svoju liječnicu, radi kontrolnih pregleda. Liječnica daje svakoj pacijentici individualne savjete, odlučuje o vrsti kontrole i njenoj učestalosti.

Rizični faktori

Različiti faktori mogu povećati rizik oboljenja od raka maternice, kao npr.:

- > *Starosna dob*: sa starošću žene se uvećava i njen riziko za oboljenje od raka maternice.
- > *Nasljedni faktori*: otprilike 5–10 procenata svih oboljenja od raka maternice su prouzrokovani nasljednim faktorima. Žene pogodjene ovom bolešću imaju užu rodbinu (sestre, majke, kćerke), koje su također oboljele od raka maternice.
- > *Prirodne hormonalne promjene*: Rizik za oboljevanje od raka maternice je lagano povišen kod žena, koje su svoju prvu menstruaciju dobile prije 12. zadnju poslije 55. godine života, ili kod žena koje nisu radjale djecu.
- > *Dugogodišnja hormonalna terapija*: npr. terapija estrogenom na početku menopauze. Današnji lijekovi sadrže najčešće jednu kombinaciju estrogena i gestagena (osim kod žena kojima je odstranjena maternica), pri ovoj terapiji nije povećan rizik oboljevanja od raka maternice.
- > *Prekomjerna težina*, posebno nakon nastanka menopauze.
- > *Prethodno oboljevanje od raka dojke ili raka debelog crijeva*.

Prevenција i rano otkrivanje

Spriječiti bolest ili je rano otkriti ustvari i nije moguće. Ono šta žene mogu učiniti je da smanje faktore rizika, tako što će smanjiti prekomjernu težinu. Pri korišćenju hormonalnih preparata treba biti oprezan i prethodno se konsultovati sa svojom liječnicom.

Napomena

Ove informacije možete naći na internet-stranici pod: www.krebsliga.ch → Krebskrankheiten, i to na slijedećim jezicima: njemačkom, francuskom, italijanskom, španskom, portugalskom, albanskom, turskom i naravno, na srbskom/hrvatskom/bosanskom jeziku. Imajte u vidu i naše besplatne brošure na njemačkom, francuskom i italijanskom jeziku pod www.krebsliga.ch/broschueren.

Informacije, savjetovanje, podrška

Krebsliga Aargau

Tel. 062 834 75 75
www.krebsliga-aargau.ch

Krebsliga beider Basel

Tel. 061 319 99 88
www.krebsliga-basel.ch

Bernische Krebsliga Ligue bernoise contre le cancer

Tel. 031 313 24 24
www.bernischekrebssliga.ch

Ligue fribourgeoise contre le cancer

Krebsliga Freiburg
tél. 026 426 02 90
www.liguecancer-fr.ch

Ligue genevoise contre le cancer

tél. 022 322 13 33
www.lgc.ch

Krebsliga Glarus

Tel. 055 646 32 47
www.krebsliga-glarus.ch

Krebsliga Graubünden

Tel. 081 252 50 90
www.krebsliga-gr.ch

Ligue jurassienne contre le cancer

tél. 032 422 20 30
www.liguecancer-ju.ch

Ligue neuchâtoise contre le cancer

tél. 032 721 23 25
www.liguecancer-ne.ch

Krebsliga Schaffhausen

Tel. 052 741 45 45
www.krebsliga-sh.ch

Krebsliga Solothurn

Tel. 032 628 68 10
www.krebsliga-so.ch

Krebsliga St. Gallen- Appenzell

Tel. 071 242 70 00
www.krebsliga-sg.ch

Thurgauische Krebsliga

Tel. 071 626 70 00
www.tgkl.ch

Lega ticinese contro il cancro

tel. 091 820 64 20
www.legacancro-ti.ch

Ligue valaisanne contre le cancer

tél. 027 322 99 74
www.lvcc.ch

Krebsliga Wallis

Tel. 027 922 93 21
www.krebsliga-wallis.ch

Ligue vaudoise contre le cancer

tél. 021 641 15 15
www.lvc.ch

Krebsliga Zentralschweiz

Tel. 041 210 25 50
www.krebsliga.info

Krebsliga Zug

Tel. 041 720 20 45
www.krebsliga-zug.ch

Krebsliga Zürich

Tel. 044 388 55 00
www.krebsliga-zh.ch

Krebshilfe Liechtenstein

Tel. 00423 233 18 45
www.krebshilfe.li

Krebstelefon / Ligne Info- Cancer / Linea cancro

0800 11 88 11
Od ponedjeljka do četvrtka
10–18 časova; njemački, fran-
cuski, italijanski; besplatno

migesplus

Schweizerisches Rotes Kreuz
3084 Wabern
Tel. 031 960 75 71
www.migesplus.ch
Informacije za migrante
i migrantice

Impresum

Autorka

Dr. med. Eva Ebnöter,
Zollikon

Prevod

Adalita Bešić, migesplus

Ilustracija

Daniel Haldemann, Wil SG

Izdavač

Krebsliga Schweiz
Effingerstrasse 40
Postfach 8219
3000 Bern
Tel. 031 389 91 00
www.krebsliga.ch

© 2010

Krebsliga Schweiz, Bern

Ova brošura je nastala u okviru nacionalnog programa «Migracija i zdravlje 2008–2013», pod pokroviteljstvom Ministarstva zdravlja. www.migesplus.ch – internet stranica za informacije o zdravlju jna vašem jeziku.